

Complexnummer: 513800

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

De Eshof

Aantal complexonderdelen

7

Monumentnummers van complexonderdelen

513801, 513802, 513803, 513804, 513805, 513806, 513807

Woonplaats

Haren Gn

Gemeente

Groningen

Provincie

Groningen

Locatie van het hoofdobject

Bij Rijksstraatweg 290, 9752 CM te Haren Gn

Complexomschrijving

Inleiding

Complex, bestaande uit een algemene BEGRAAFPLAATS, waarvan het oudste deel is aangelegd in 1885 door de Nederlands hervormde gemeente. Op dit gedeelte staan een BAARHUISJE en een TOEGANGSHEK uit omstreeks dezelfde tijd. In 1918 werd een aangrenzend stuk terrein aangekocht voor uitbreiding van de begraafplaats, dat werd voorzien van een identiek TOEGANGSHEK als dat van de oude begraafplaats. Het plan van uitvoering werd gemaakt door tuinarchitect Jan Vroom jr. uit Glimmen. Vroom ontwierp het nieuwe deel in een decoratieve tuinstijl. De entree van dit nieuwe deel wordt gevormd door een POORTGEBOUW met dienstwoning en aula, en een vrijstaande BERGPLAATS voor brandweermateriaal (nu schuurtje bij dienstwoning). Het poortgebouw werd ontworpen door de architecten J. Kuiler en L. Drewes in een aan de Engelse Landhuisstijl verwante bouwtrant. Ter afronding werd in 1919 centraal op het terrein een ZONNEWIJZER geplaatst, waarvan de Hermesstaf werd geleverd door de Koninklijke Fabriek F.W. Braat uit Delft. In 1944 ontwierp bureau gemeentewerken opnieuw een uitbreidingsplan voor de begraafplaats, waarvan de ingang aan de Nieuwlandsweg was geprojecteerd. De uitvoering en invulling van dit deel heeft plaatsgevonden vanaf 1948 en valt derhalve voorlopig buiten de bescherming.

Sinds de aanleg van het complex is er een aantal onderdelen gewijzigd. In 1927 is rond het gazon met de zonnewijzer een klinkerbestrating gelegd, aansluitend op het bestrate deel van de dienstwoning. In 1955 is het aulagedeelte van het poortgebouw uitgebreid en kreeg nog weer later een extra entreepartij aan de zuidoostzijde. De dienstwoning werd in 1957, 1961 en 1964 verbouwd van binnen, waarbij de indeling werd gewijzigd. In 1964 werd bij de woning een garagebox geplaatst, die buiten de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bescherming valt.

Het begraafplaatscomplex is gelegen ten noordoosten van de Rijksstraatweg en grenst met achterzijde aan de Nieuwlandsweg. Het poortgebouw vormt aan de Rijksstraatweg de hoofdentree naar het terrein.

Waardering

Complex bestaande uit een in drie perioden aangelegde begraafplaats met poortgebouw, baarhuisje, twee toegangshekken en een zonnwijzer, van algemeen belang vanwege cultuur- en tuinarchitectuurhistorische waarde

- als voorbeeld van een grotendeels planmatig aangelegde begraafplaats met bijgebouwen uit verschillende perioden
- vanwege de kwaliteit van het ontwerp
- vanwege de redelijke mate van gaafheid van de verschillende onderdelen van het complex
- vanwege de karakteristieke ligging aan de als beschermd gebied aangewezen Rijksstraatweg

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 513801

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	16 november 1999
Kadaster deel/nr	82754/195

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Haren Gn	Groningen	Groningen

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Haren	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Haren	K			10167

*Omschrijving***

Omschrijving

Uit drie delen bestaande algemene BEGRAAFPLAATS. Het oudste deel uit 1885 grenst aan de Rijksstraatweg en bestaat uit een rechthoekig, grotendeels omhaagd terrein met eiken en een pad rondom. Het terrein wordt door een centrale zuidwest-noordoost as in tweeën gedeeld met aan het ene eind (noordoost) een baarhuisje en aan het andere eind een toegangshek (zuidwest). Aan beide zijden van de as bevinden zich zes rechthoekige begraafperken, verdeeld in vijf afdelingen, oorspronkelijk gescheiden door paden, nu door gras. De grafzerken zijn sober en van lokaal/regionaal funerair belang. Het oudste graf op dit gedeelte van de begraafplaats is een eenvoudige natuurstenen grafzerk uit 1890 (Tjeerd Pieter Bouwman). Op de begraafplaats onder andere rode beuken en kastanjabomen.

Het oudste deel van de begraafplaats sluit aan de zuidoostzijde aan op de aanleg uit 1918 van J. Vroom jr. Vroom gaf het nieuwe deel een vrij symmetrische, vliedervormige opzet met een brede middenas, evenwijdig aan de hoofdas van het oude deel, met als centraal punt een cirkel met gazon waarop een zonnewijzer. Het poortgebouw vormt het beginpunt, een (vernieuwde) houten zitbank op een iets verhoogd deel het eindpunt. De beide vleugels van de middenas hebben een orthogonaal padenpatroon met grotendeels rechthoekige begraafperken. De middenas wordt op het centrale punt met zonnewijzer doorsneden door een dwarsas met aan weerszijden groene beuken en aan het eind (zuidoost) een houten zitbank (vernieuwd). Aan het noordoostelijk eind van het pad parallel aan de hoofdas eveneens een (vernieuwde) houten zitbank. Om het terrein een beukenhaag.

Aan de noordoostzijde sluit het jongste deel van de begraafplaats aan op de aanleg uit 1918.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Een in drie perioden aangelegde begraafplaats van algemeen belang vanwege cultuur- en tuinarchitectuurhistorische waarde

- als voorbeeld van een grotendeels planmatig aangelegde begraafplaats met bijgebouwen uit verschillende perioden
- vanwege de kwaliteit van het ontwerp
- vanwege de redelijke mate van gaafheid van aanleg
- vanwege de karakteristieke ligging aan de als beschermd gebied aangewezen Rijksstraatweg

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Begraafplaats

Monumentnummer*: 513802

Status rijksmonument
Inschrijving register* 16 november 1999
Kadaster deel/nr 82754/188

Woonplaats* Haren Gn
Gemeente* Groningen
Provincie* Groningen

Locatiennaam Haren
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Haren
Sectie* K
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 10167

Omschrijving**

Omschrijving

BAARHUISJE uit omstreeks 1885, gelegen op het oudste deel van de begraafplaats. Het huisje is opgetrokken in een roodbruine baksteen en heeft een driezijdig schilddak tegen een rechte voorgevel. Het dak is gedekt met een rode Hollandse pan en heeft strakke windveren. De voorgevel (zuidwest) heeft uitkragende hoeklisenen en langs de dakrand van de topgevel een rollaag en een rand van decoratieve tegeltjes. Midden in de voorgevel een Tudorboogvormige paneeldeur met twee deurlichten van bewerkt glas, onder een Tudorboog van rode en donkere baksteen. De zuidoostgevel heeft lisenen, de achtergevel is blind. De noordwestgevel heeft een jongere houten aankapping die buiten de bescherming valt. Voor het baarhuisje staan twee kastanjabomen.

Waardering

Baarhuisje op oude gedeelte van de begraafplaats uit 1885 van algemeen belang

- vanwege de sobere ambachtelijk-traditionele vormgeving met Tudorstijl-elementen
- vanwege de functionele en ruimtelijk-visuele relatie met de begraafplaats

Hoofdcategorie Uitvaartcentra en begraafplaatsen
Subcategorie Begraafplaats en -onderdelen
Functie Baarhuisje

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 513803

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	16 november 1999
Kadaster deel/nr	82755/13

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Haren Gn	Groningen	Groningen

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Haren	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Haren	K			10167

*Omschrijving***

POORTGEBOUW met AULA (rechts van de poort) en DIENSTWONING (links van de poort) ontworpen in 1918. Van oorsprong symmetrisch opgezet poortgebouw opgetrokken in witgeverfde baksteen op een eveneens geverfd trasraam. Het schilddak, gedekt met een grijze tuile du Nord (oorspronkelijk riet), heeft een houten overstek met vernieuwde mastgoot. Het poortgedeelte heeft aan de voorzijde (zuidwest) een iets opgetrokken steekkap (schilddak), steunend op twee paar houten consoles. In de poort een houten balkenplafond; in de noordwestwand een paneel deur met zesruits deurlicht en gemetselde stoep, en een kelderkozijn met houten rooster; in de zuidoostwand een paneel deur met gemetselde stoep onder een later dichtgezet drieruits bovenlicht. Twee (vernieuwde) beweegbare ijzeren hekken, bevestigd aan de zijwanden, sluiten de poort af.

De voorgevel heeft aan weerszijden van de poort een dubbel zesruitsvenster met tweeruits bovenlichten en houten luiken tot het kalf. De noordwestgevel heeft een dubbel zesruitsvenster met tweeruits bovenlichten en aan één zijde een houten luik; midden in de gevel een doorgetrokken deel met steekkap met topschoorsteen en twee zesruits vensters. De rest van de gevel heeft een aankapping uit 1957, met douche en w.c). In de achtergevel (noordoost), aan de rechterzijde van de poort openslaande deuren met deurlichten met roedenverdeling en een klein tweeruits venster; links van de poort een dubbel zesruits venster met tweeruits bovenlicht. Aan de zuidoostgevel is in 1955 een buiten de bescherming vallende zijvleugel gebouwd, met later toegevoegde entreepartij.

De INTERIEURS van aula en dienstwoning vallen vanwege te veel wijzigingen eveneens buiten de bescherming van rijkswege.

Waardering

Poortgebouw met aula en dienstwoning uit 1918 van algemeen belang vanwege cultuur- en architectuurhistorische waarde - als voorbeeld van een poortgebouw bij een begraafplaats uit 1918

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de rustieke vormgeving met elementen van de Engelse landhuisstijl
- vanwege de functionele en ruimtelijk-visuele relatie met de erachter liggende begraafplaats
- vanwege de markante ligging aan het als beschermd gezicht aangewezen gedeelte van de Rijksstraatweg

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

Woningen en woningbouwcomplexen

Dienstwoning(K)

Dienstwoning(K4)

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Begraafplaats en -onderdelen

Begraafplaatsaula

Monumentnummer*: 513804

Status rijksmonument
Inschrijving register* 16 november 1999
Kadaster deel/nr 82755/11

Woonplaats* Haren Gn
Gemeente* Groningen
Provincie* Groningen

Locatiennaam Haren
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Haren
Sectie* K
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 10167

*Omschrijving***

Omschrijving

BEGRAAFPLAATSHEK uit omstreeks 1885 op het oudste deel van de begraafplaats, gelegen aan de Rijksstraatweg. Het hek bestaat uit twee gegroefde gietijzeren hoofdpijlers met dennenappel, waartussen twee beweegbare hekken met ijzeren regels en stijlen met punten van gietijzer.

Waardering

Begraafplaatshek van algemeen belang

- vanwege de functionele relatie met de begraafplaats

- vanwege de gaafheid

Hoofdcategorie Uitvaartcentra en begraafplaatsen
Subcategorie Begraafplaats en -onderdelen
Functie Begraafplaatshek

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 513805

Status rijksmonument
Inschrijving register* 16 november 1999
Kadaster deel/nr 82755/6

Woonplaats* Haren Gn
Gemeente* Groningen
Provincie* Groningen

Locatiennaam Haren
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Haren
Sectie* K
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 10167

*Omschrijving***

Omschrijving

BEGRAAFPLAATSHEK uit omstreeks 1885 op het deel uit 1918 van de begraafplaats, gelegen aan de Rijksstraatweg. Het hek bestaat uit twee gegroefde gietijzeren hoofdpijlers met dennenappel, waartussen twee beweegbare hekken met ijzeren regels en stijlen met punten van gietijzer.

Waardering

Begraafplaatshek van algemeen belang

- vanwege de functionele relatie met de begraafplaats

- vanwege de gaafheid

Hoofdcategorie Uitvaartcentra en begraafplaatsen
Subcategorie Begraafplaats en -onderdelen
Functie Begraafplaatshek

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 513806

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	16 november 1999
Kadaster deel/nr	82754/200

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Haren Gn	Groningen	Groningen

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Haren	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Haren	K			10167

*Omschrijving***

SCHUURTJE (oorspronkelijk bergplaats voor brandweermateriaal) uit 1918, gelegen ten westen van de dienstwoning, opgetrokken op een rechthoekige plattegrond in een witgeverfde baksteen op een trasraam van geverfde klinkers. Het zadeldak, gedekt met een zwarte verbeterde Hollandse pan, heeft strakke windveren en een goot op klossen. De topgevel (oost) met gepotdekseld beschot heeft dubbele schuurdeuren met ijzeren gehengen; de noordgevel heeft een liggend kozijn met een klein raam tussen twee roosters; de westgevel een overkapt urinoir met betegelde wanden en klinkervloer.

Waardering

Schuurtje bij dienstwoning uit 1918 van algemeen belang

- vanwege de bij het poortgebouw passende vormgeving
- vanwege de functionele relatie met de begraafplaats en het poortgebouw

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen	Opslag	Schuur (G)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 513807

Status rijksmonument
Inschrijving register* 16 november 1999
Kadaster deel/nr 82754/176

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Haren Gn Groningen Groningen

Locatiennaam Locatieomschrijving
Haren

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Haren K 10167

Omschrijving**

Omschrijving

ZONNEWIJZER vervaardigd in 1919, bestaande uit een obelisk van zandsteen op een zandstenen pedestaal. De obelisk wordt bovenaan doorsneden door een korte "dwarsbalk" van zandsteen waaromheen een zandstenen krans is gehangen (omkranst kruis). Schuin tussen de krans en de obelisk is een lange Hermesstaf van gegoten ijzer geplaatst die tot de grond reikt. De staf heeft twee vleugels en twee slangen, en wordt bekroond door een granaatappel (verwijzing naar Persephone). De zonnewijzer staat op een rond gazon waarop palmstruikjes geschoren in de vorm van cijfers, volgens de zonnetijd.

Waardering

Zonnewijzer uit 1919 van algemeen belang vanwege cultuurhistorische waarde

- als voorbeeld van een grote zonnewijzer uit 1919
- vanwege de mengeling van symboliek van de dood na het kruis met de mythologische voorstelling van de onderwereld
- vanwege de aanleg rondom, met struikjes geschoren in de vorm van cijfers volgens de zonnetijd
- vanwege de functionele en ruimtelijk-visuele relatie met de begraafplaats

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Kastelen, landhuizen en parken Tuin, park en plantsoen Zonnewijzer

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument